

This text is not in its final form yet and might undergo some revision. It has been checked thoroughly, but we do appreciate feedback. This text can be used at church, at home, at schools or in non-commercial publications. The translation was done especially for people who speak the Oltenian Ursari dialect

of Romani.

Please let us know if you are interested in having a printed book (roma_info@wycliffe.org). This work is released under the **Creative Commons, attribution, non-commercial no-derivatives 3.0 license**. You may copy and redistribute this work unmodified, in any medium or format, with appropriate attribution, under the same licence.

You may copy the text in its entirety or portions of it, providing the portions selected are not taken out of context.

You may not use this work for commercial purposes.

If you modify the text, you may not distribute it in any form or context.

Această lucrare nu este încă în forma ei finală, și este posibil ca să fie revizuită sau corectată în viitor. A fost verificată cu atenție, dar am fi recunoscători dacă ne-ați aduce la cunoștință orice greșală. Textul poate fi folosit în biserică, acasă, în școli sau în publicații necomerciale. Această traducere a fost pregătită pentru vorbitorii de limba romani (ursarilor din Oltenia).

Vă rugăm să ne contactați la roma_info@wycliffe.org dacă v-ar fi de folos o carte tipărită. Această lucrare vă este pusă la dispoziție sub **Licența Creative Commons Atribuire-Necomercial-FărăModificări 3.0**. Puteți să copiați și redistribuiți această lucrare doar nemodificat, în orice mediu sau format, cu atribuire potrivită, sub aceeași licență. Puteți copia textul în întregime sau în parte, dacă porțiunile selectate nu schimbă sensul originalului.

Nu puteți folosi această operă în scopuri comerciale.

Dacă reajustați, transformați sau construiți pe baza lucrării, nu veți putea distribui lucrarea modificată, în nici un mod sau context.

E Rut

Keo Del si muro Del

1 Andăl ghesa kana sas bulibașa ăl krisitorea, kerdilis bokh ando them. Atunci ăk manuș anda o Betleemo andai Iuda ghelos te beșel andăl thana orta le Themoske Moab sar străiino, ov, leski romni hai leske dui ciave. ² O anav le manușăsko sas Elimelek, o anav leske romneako sas Naomi, hai o anav leske ciavengo sas Mahlon hai Kilion: sas efratițea anda o Betleemo andai Iuda. Kana aresles andăl thana orta le Themoske Moab, aciles othe.

³ Pala kodoia o Elimelek, o rom le Naomeako mulos, hai oi acilis pe duie ciavența. ⁴ On lile peske romnea moabite. Iekh buciolas Orpa hai koiaver Rut, hai beșles othe pașal deș bărș. ⁵ O Mahlon hai o Kilion mules i on ăl dui, hai e giuvli acilis bi pe duie ciavengo hai bi romesko.

⁶ Pala kodoia uștilis oi hai lake borea kaște ril pes andă peo them andal thana orta le Themoske Moab. Kă othe ando Moab așundeasas kă o RAI dikhleas pe poporos hai dineasas les marno. ⁷ Oi înklistis anda o than andă savo beșelas hai teleardeas pe duie boreanța te ril pes ando them le Iudasko. ⁸ Atunci e Naomi phendeas pe duie boreanghe:

— Gian, hai rin tumen fiosavi ko kher pe dako! O RAI te phiradeol miștimasa tumența, kadea sar phiradilen i tume kolența kai mules, hai i manța! ⁹ O RAI te kerel tumen te arakhen odihna fiosavi ando kher pe romesko!

Hai ciumidea len.

On vazdes o glaso hai ruies ¹⁰ hai phendes lake:

— Na, si te ris amen tusa kă keo poporo!

¹¹ Dar e Naomi phendeas:

— Rin tumen, mîră ceia, soste te gian tume manța? Ciaces mai si man ciave andă mîră pîntecea te daștin te aven tumare roma? ¹² Rin tumen, mîră ceia, hai gian tumenghe! Me sem but phuri kaște mai avav romni romeski. Kear te pakeavas kă mai daștiv te avav romni ăk romeski ande reat kadaia hai te kerav ciave, ¹³ ajukearenas len tume gi kana bareonas? Acionas tume korkoro anda lende hai ni lenas tumenghe rom? Na, mîră ceia! Mîrî viața si mai kerki dă sar tumari, kă o vast le RAIESko mardea man!

¹⁴ Hai on vazdes o glaso hai pale ruies.

E Orpa ciumideas pe soakra hai teleardeas, dar e Rut lilea lan ande angali. ¹⁵ E Naomi phendeas:

— Ita, ki kumnata risailis kă peo poporo hai kă pe devla: risao pala ki kumnata!

¹⁶ Dar e Rut phendea lake:

— Na înkear te mukav tut, te riv man tutar! Kai va giasa tu, va giava i me, kai va rakearesa tu, va rakearava i me. Keo poporo si i muro poporo, keo Del si i muro Del. ¹⁷ Kai va meresa tu, si te merav i me, hai othe si te avav prahome. Kadea te kerel manghe o RAI, hai i mai nasul, kana aver daiicii dekît o mulimos va despărțila man tutar!

¹⁸ Kana e Naomi dikhleas kã oi kamel te gial lasa, ni mai phendeas lake te ril pes.

¹⁹ Phirdes on ăl dui hai aresles ko Betleemo. Hai kana aresles ando Betleemo, saoro foro începosailos te del pes дума anda lenghi kauza, hai ăl giuvlea phenenas:

— Kadaia si e Naomi?

²⁰ Oi phendea lenghe:

— Na mai phenen manghe Naomi! Phenen manghe Mara,* kã o Del o Mai Zuralo kerdea mîrî viața but kerki. ²¹ Pherdi teleardeem, hai nanghi anel man palpale o RAI. Soste te mai phenen manghe Naomi, kana o RAI si mîrî kontra hai o Del o mai Zuralo andineas o nasulimos pă ma?

²² Kadea risailis e Naomi hai e Rut, e moabiteanka, laki bori, savi risailis lasa andal thana orta le Themoske Moab. Aresles ko Betleemo ko începuto le secerimasko le orzosko.

E Rut maladeol le Boazosa

2 Le Naomea sas lan ăk ruda pala o rom, ăk manuș pringiando hai bravalo anda o neamo le Elimelekosko, kai buciolas Boaz. ² Andăk ghes phendeas e Rut e moabiteanka le Naomeake:

— Kamav te giav po kîmpo te kidav spicea pala kova saveste arakhava miștimos.

Hai oi phendea lake:

— Gia, mîrî cei!

³ Ghelis hai areslis po kîmpo te kidel spicea pala ăl secerătorea. Kadea kerdilos kã kodoia rig kîmposki sas le Bozoski, anda o neamo le Elimelekosko.

⁴ Hai ita avilos o Boaz katar o Betleemo hai phendeas le secerătorenghe:

— O RAI te avel tumentă!

Hai kadala dine les anglal:

— O RAI te binekuvintil tut!

⁵ Pala kodoia o Boaz phendeas pe slujitoreske o mai baro le secerătorengo:

— Kaski si kadai giuvli tărni?

⁶ Hai o baro le secerătorengo dineas anglal:

— E giuvli kadaia si e moabita, kodoia savi risailis le Naomeasa andal thana orta le Themoske Moab.

⁷ Phendea manghe: «Rughiv tut te mukes man te kidav spicea! Si te kidav mașkar ăl snopi, pala ăl secerătorea.» Hai avilis hai acilis andă pîrnende katar o ciaso kodoia le deteherinako gi akanak, hai ni hodinisailis numa ăk țira ando kher.

⁸ Atunci o Boaz phendeas le Ruteake:

— Așun, mîrî cei, ta na gias te kides spicea andă aver kîmpo, na dureo katar, hai acio kate le giuvleanța! ⁹ Te dikhes savo kîmpo secerina les hai gia lența! Poruncisardem le tărnimaske ta na makhen pes tutar. Kana va avela tuke truș, te gias kăl pirea hai te pes anda so va înkalavena mîră manuș!

¹⁰ Atunci oi ciudea pes le mosa ke phuv hai phendea leske:

— Sar arakhlem miștimos angla tute, kaște îngrijos tut mandar, ku sea kã sem străiino?

¹¹ O Boaz dinea lan anglal:

— Phendineailos manghe sea so kerdean anda ki soakra dă kana mulos keo rom, hai sar muklean ke dades, ke da hai keo them andă savo kerdilean, te gias kã ăk poporo kai ni gianesas les mai anglal. ¹² O RAI te pokinel tuke so kerdean, hai ki pokin te avel tuke laciai andai rig le RAieski, o Del le Israelosko, tala saveske phakea avilean te azăvădis tut!

¹³ Hai oi phendeas:

— Muro rai! Te arakhav miștimos angla tute, kã tu mîngîisardean man hai ke vorbe gheles ko ilo ke slujnikako! Hai me ni sem sar iekh anda ke slujnicea.

¹⁴ Ke vremea kana hal pes, o Boaz phendeas le Ruteake:

— Pașo, ha marno, hai kinghear keo kotor ande mol șukli!

Oi beșlis pașa ăl secerătorea. Hai ov dinea lan kukea peke. Haleas, ciaililis hai mai acilo lan. ¹⁵ Pala kodoia uștilis te kidel spicea. O Boaz dinea kadai porunka pe tărnimaske:

— Muken lan te kidel spicea mașkar ăl snopi hai ta na holearen lan! ¹⁶ Hai kear tume te înkalaven spicea andal snopi anda late! Te muken lan te kidel spicea hai ta na holearen lan!

¹⁷ Hai kadea kideas oi poa kîmpo gi e reat, hai mardeas so kideas. Sas kam ăk efa orzoski.† ¹⁸ Lileas lan hai ghelis ando foro, hai laki soakra dikhleas so kideas. Pala kodoia înkaladeas o hamos kai muklea

***1:20** Naomi hakeardeol ande cib le evreenghi „plăkuto”, hai Mara hakeardeol „kerkimos”.

†**2:17** Ăk efa si lan kam deșudui okale (kg).

les păce oi ciaililis, hai dinea les lake. ¹⁹ Laki soakra phendea lake:

— Kai kidean spicea aghes, hai kai kerdean buki? Binekuvintime te avel kova savo phiradea tuke grijatar!

E Rut phendea pe soakrake kaste kerdeas buki:

— O anav le manușăsko kai kerdem buki aghes si Boaz.

²⁰ Atunci e Naomi phendeas pe boreake:

— Binekuvintime te avel katar o RAI, kai ni mukleas pi mila katar ăl giuvinde hai katar ăl mule! O manuș kadava si ruda amența, si iekh anda amare răskumpărătoarea.

²¹ Atunci e Rut, e moabiteanka, phendeas:

— Ov phendea manghe: «Beș pașă muro tărnicos gi kana ni mai avela secerimasko!»

²² Hai e Naomi phendeas le Ruteake, pe boreake:

— Mîrî cei, si mai mișto te gias leske giuvleanța, ta na lel pes dakoniva tutar pă aver kîmpo.

²³ Hai kadea e Rut acilis le giuvleanța le Boazoske hai kidea spicea gi kana termenisailos o secerimos le orzosko hai o secerimos le ghivesko. Sa kă pi soakra beșelas.

E Rut kăl pîrne le Boazoske

3 Hai e Naomi, laki soakra, phendea lake:

— Mîrî cei, nas mișto te rodav tuke ăk than te odihnis tut, kai te avel tuke mișto? ² Ita o Boaz saveske giuvleanța sanas, nai ov ruda amența? Dikh kă ov rakeako si te ucianel o ghiv pe aria. ³ Thov tut, makh tut uleiesa, hureado șukar hai de tut tele ke aria le treierimaski! Dar ta na kerdos pringiandi kadal manușăske gi kana ni hala hai ni pela! ⁴ Kana ciula pes tele, dikh o than kai ciul pes tele, pala kodoia gia, de rigate pa leske pîrne hai ciu tut tele! Atunci ov si te phenel tuke so te keres.

⁵ E Rut dinea lan anglal:

— Si te kerav sea so phendean.

⁶ Dinea pes tele ke aria hai kerdeas sea so poruncisardeasas laki soakra.

⁷ O Boaz haleas hai pileas hai lesko ilo sas lacio. Pala kodoia ghelos te ciul pes tele pașă e grămada le ghiveski. E Rut avilis cioreal, dinea rigate pa leske pîrne hai ciutea pes tele. ⁸ Ko mașkar le reakeako o manuș izdraias, boldea pes, hai dikh ăk giuvli sas te le kă leske pîrne. ⁹ Atunci ov phendeas:

— Kon san?

Hai oi dineas anglal:

— Sem e Rut, ki slujnika. Întinzosar ke poghea le hainake pă ki slujnika, kă tu san muro răskumpărători!

¹⁰ Hai ov phendeas:

— Binekuvintime te aves katar o RAI, mîrî cei! Tu sikadean mai but miștimos mai palal dă sar anglal. Kă ni phirdean pala tărne, fie kă on si cioră sau brave. ¹¹ Akanak, mîrî cei, na dara, si te kerav tuke sea so phenes, kă saoro foro gianel kă san ăk giuvli gogheaver. ¹² Si ciaces kă sem tuke pașardo, dar mai si ăk manuș, ăk ruda mai pașă sar mande. ¹³ Acio kadai reat kate! Hai tehara kana kamela te răskumpăril tut, mișto, te răskumpăril tut. Dar kana ni placiol les te răskumpăril tut, si te răskumpăriv tut me, giuvin-do si o RAI! Sov kate gi detehara!

¹⁴ Oi acilis suti kă leske pîrne gi detehara, hai uștilis mai anglal ta na daștin te pringiandean ăl manuș iekh pă aver. O Boaz phendeas:

— Ta na gianel koniva kă întrisailis ăk giuvli ande aria!

¹⁵ Hai mai phendeas:

— An e mantaua kai si pă tute hai înkear lan!

Hai oi înkeardea lan, ov măsurisardeas șov măsuriorzoske* hai ciutea len pă la. Pala kodoia întrisailos ando foro.

¹⁶ E Rut risailis kă pi soakra, hai e Naomi phendeas:

— Sar sas, mîrî cei?

E Rut phendea lake sea so kerdeasas lake o manuș kodova:

— ¹⁷ Dinea man kadal șov măsuriorzoske hai phendea manghe: «Ta na ris tut le vastesa nango kă ki soakra!»

¹⁸ Hai laki soakra phendeas:

— Beș gogheaver, mîrî cei, gi kana așunesa sar termenila pes e buki kadaia: kă o manuș kadava ni va arakhela pi pacea gi kana ni va termenila aghes e buki kadaia.

O Boaz lel dă romni le Rutea

4 Ando ghes kodova o Boaz ghelos ke poarta le foroski hai beșlos othe. Hai ita kă nakhelas o răskumpărători anda savo phendeasas o Boaz. Atunci phendeas:

— Mo amale, av kate hai beș!

Hai ov avilos hai beșlos. ² O Boaz lileas deș manuș andal phure le foroske hai phendeas:

— Beșen kate!

***3:15** Șov măsuriorzoske sas kam treanda okale.

Hai on beşles. ³Pala kodoia phendeas le răskumpărătoreske:

— E Naomi, kai risailis andal thana orta le Moaboske, bikinel o kotor le phuiako savo sas amare phralesko, le Elimelekosko. ⁴Hai gîndisaillem te kerav tuke pringiandi kadai buki hai te phenav tuke: kin lan angla kala kai beşen kate hai angla ăl phure amare poporoske! Kana kames te răskumpăris lan, răskumpăris lan! Dar kana ni kames te răskumpăris lan, phen manghe kaşte gianav, kă angla tute nai koniva savo te răskumpăril lan, hai pala tute sem me.

Atunci ov phendeas:

— Si te răskumpăriv lan.

⁵O Boaz mai phendeas:

— Ando ghes kana va kinesa e phuv katar e Naomi, sa ăk data va kinesa i le Rutea e moabita, e romni le muleski, kaşte înkeardeol o anav le mulesko andă leski moştenirea.

⁶Atunci o răskumpărători phendeas:

— Ni daştiv te răskumpăriv lan pă muro ghinimos, daratar ta na rimov mîrî moştenirea. Le tu o drepto le răskumpărimasko, kă me ni daştiv te răskumpăriv lan!

⁷Anglal ando Israelo sas ăk obicei kana kindeolas sau parubdolas daiicii, kaşte zuraol e buki: iekh înkalavelas anda o pîrno pi sandaia hai delas lan kolavreske, hai e buki kadaia sas ăk mărturia ando Israel. ⁸Kadea kă o răskumpărători phendeas le Boazoske:

— Kin lan anda tute — hai înkaladeas pi sandaia. ⁹Atunci o Boaz phendea le phurenghe hai saoră poporoske:

— Aghes sen martorea kă me kinav katar e Naomi sea so sas le Elimelekos hai sea so sas le Kilonos hai le Mahlonos. ¹⁰Hai sa ăk data kinav i le Rutea ka romni, e Moabita, e romni le Mahlonoski, kaşte înkeardeol o anav le mulesko andă leski moştenirea, hai o anav le mulesko ta na hasaol maşkar leske

phral, hai nici andă lesko foro. Tume sen martorea aghes.

¹¹Atunci saoro poporo kai sas ke poarta hai ăl phure phendes:

— Seam martorea! O RAI te kerel le romnea savi întril andă keo kher te avel sar e Rahela hai sar e Leea, save kerdes o kher le Israelosko! Te avel tut bravalimos hai cinstea ande Efrata hai te keres tuke ăk anav baro ando Betleemo! ¹²Ăl ciave, save va dela le tuke o RAI andai kadai tărni giuvli, te keren tuke ăk kher sar o kher le Pereţosko, o Pereţ kai kerdea les e Tamar le Iudaske!

¹³Kadea kă o Boaz lileas le Rutea hai oi sas leski romni, hai ov sutos lasa. O RAI kerdeas lan te aciolkhamni, hai oi kerdeas ăk ciavo. ¹⁴Atunci ăl giuvlea phenenas le Naomeake:

— Binekuvintime te avel o RAI, savo ni muklea tut aghes bi ăk răskumpărătoresko! Lesko anav te avel slăvime ando Israel! ¹⁵Ov si te boldel pale keo sufleto te trail hai si te dikhel tutar kă phurimata, kă kerdea les ki bori, savi iubil tut hai savi si mai lacies anda tute dă sar iefta ciave.

¹⁶E Naomi lileas le ciaves ande angali hai dikhleas lestar. ¹⁷Ăl vecinea ciute leske anav phenindos:

— Ăk ciavo kerdilos le Naomeake!

Hai phende leske Obed. Kadava sas o dad le Isaiesko, o dad le Davidosko.

O neamo le Davidosko

¹⁸Kadala si ăl ciave kai kerdiles ando neamo le Pereţosko: o Pereţ sas o dad le Heţronosko. ¹⁹O Heţron sas o dad le Ramosko, o Ram sas o dad le Aminadabosko. ²⁰O Aminadab sas o dad le Nahşonosko, o Nahşon sas o dad le Salmonosko. ²¹O Salmon sas o dad le Boazosko, o Boaz sas o dad le Obedosko. ²²O Obed sas o dad le Isaikosko hai o Isai sas o dad le Davidosko.